

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/288/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7710204989
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Čabaiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7710204989.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach vo veci navrhovateľa G. F., nar. X.X.XXXX, bytom N., E. XXX/X, zast. JUDr. Michalom Treščákom ml., advokátom so sídlom Košice, Slovenskej jednoty 8, proti odporkyni V. F., nar. XX.X.XXXX, bytom N., C. XXXX/X, zast. JUDr. Ivetou Fejlekovou, advokátkou so sídlom Michalovce, Nám. Osloboditeľov 25, v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, o odvolaní navrhovateľa proti uzneseniu 16C 60/2010-170 z 10.3.2014 Okresného súdu Michalovce

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie a vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa (ďalej aj „súd“) uznesením uložil navrhovateľovi povinnosť zaplatiť odporkyni náhradu trov konania v sume 1 183,81 € do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia a ďalším výrokom náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že navrhovateľ žiadal, aby súd zrušil jeho podielové spoluvlastníctvo, vzniknuté počas manželstva s odporkyňou na základe darovania, k bytu č. XX, na X poschodí, obytného domu N súp. č. XXXX, na parcele č. XXXX, na ulici C. č. X v N. a k podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu vo veľkosti 5603/380108 z celku a k spoluvlastníckemu podielu na pozemku vo veľkosti 5603/380108 z celku (ďalej len predmetný byt). Navrhol, aby predmetný byt bol prikázaný do výlučného vlastníctva odporkyne, a aby odporkyňa bola zaviazaná na zapltenie náhrady za jeho spoluvlastnícky podiel v sume 17.000 €. Rozsudkom č.k. 16C 60/2010-102 z 18.4.2012 súd zamietol návrh, takisto zamietol návrh na pripustenie zmeny návrhu a navrhovateľa zaviazal zaplatiť odporkyni náhradu trov konania vo výške 1.806,41 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Po odvolaní sa navrhovateľa Krajský súd v Košiciach rozsudkom sp. zn. 11Co 197/2012-131 z 25.9.2013 potvrdil rozsudok vo výroku o zamietnutí návrhu, odmietol odvolanie proti výroku o zamietnutí návrhu na pripustenie zmeny návrhu a zrušil rozsudok vo výroku o náhrade trov konania účastníkov a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Ďalším výrokom priznal navrhovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov. Po právnom posúdení podľa § 142 ods. 1, § 150 ods. 1 O.s.p., preskúmaní osobných, majetkových, sociálnych a osobných pomerov účastníkov konania a okolností, ktoré viedli k uplatneniu nároku na súde, ako aj postoja účastníkov v priebehu konania, súd prvého stupňa dospel k záveru, že dôvody hodné osobitného zreteľa by prichádzali do úvahy len u odporkyne a nie na strane navrhovateľa, pretože jej príjem bol viac ako o polovicu nižší ako príjem navrhovateľa, navyiac v byte žije sama a stará sa o dve maloleté deti. Pri zisťovaní okolností, ktoré viedli k uplatneniu nároku na súde a postojov účastníkov konania v priebehu konania zistil, že navrhovateľ od začiatku konania vedel, že k prevodu bytu došlo na základe kúpnej zmluvy a nie darom, na súde podal žalobu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k bytu, ktorý účastníci nadobudli do bezpodielového spoluvlastníctva. Konštatoval, že skutočnosť, že odporkyňa počas celého konania nenamietala nedôvodnosť resp. nezákonnosť nároku navrhovateľa, ale námietku neplatnosti právneho úkonu vznikla až pri svojom predposlednom úkone, nemá význam pre rozhodnutie o trovách konania, pretože dokazovanie bolo vedené na základe návrhu navrhovateľa, teda o zrušení a

vyporiadani podielového spoluvlastníctva a k tomuto sa odporkyňa vyjadrila už predtým. Dôkaz (dohodu o podmienkach predaja bytu), ktorý odporkyňa predložila na predposlednom pojednávaní, súd vyhodnotil tak, že darovaciu zmluvu o byte pre účastníkov posúdil ako absolútne neplatný právny úkon. Takéto posúdenie vykonal súd, pričom práve navrhovateľ bol tým účastníkom, ktorý od začiatku konania kúpnu zmluvu nedal do pozornosti súdu a tento dôkaz zamĺčal. Pokiaľ ide o náhradu trov konania, nemôže byť na ľarchu odporkyne, že tento dôkaz predložila až na pojednávaní 7.3.2012, pretože na základe tohto dôkazu bol návrh zamietnutý. Keďže odporkyňa mala plný úspech, priznal jej súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p. náhradu trov konania za právne zastúpenie advokátkou v zmysle § 10 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z. z., za tieto úkony právnej služby- odmena za prevzatie a prípravu zastúpenia dňa 9.10.2010 advokátkou JUDr. Marcinovou- v sume 303,78 EUR, k tomu 1x 7,21 € náhradu hotových výdavkov, za účasť advokátky JUDr. Fejlekovej na pojednávaní dňa 7.3.2012 v sume 303,78 €, a za účasť na pojednávaní 18.4.2012, k tomu 2x 7,63 € náhradu hotových výdavkov za účasť. Náhrada trov za právne zastúpenie odporkyne je 933,81 €. Odporkyni súd priznal aj náhradu za zloženie zálohy na znalecké dokazovanie, ktorú zložila v sume 250 €. Spolu jej bola priznaná náhrada trov konania v sume 1 183,81 €. O trovách odvolacieho konania rozhodol súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 O.s.p., vychádzajúc zo skutočnosti, že v odvolacom konaní úspešná odporkyňa si trovy neuplatnila a navrhovateľ bol neúspešný v odvolacom konaní.

Uznesenie napadol včas podaným odvolaním navrhovateľ z odvolacích dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O.s.p., lebo bol toho názoru, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Argumentoval, že súd priznal náhradu trov konania odporkyni podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p., ktorým sa riadil už pri vydaní pôvodného rozhodnutia vo veci, ktoré bolo vo výroku o trovách konania zrušené odvolacím súdom. Z odôvodnenia napádaného uznesenia vyplýva, že súd prvého stupňa pochopil rozhodnutie odvolacieho súdu (pokiaľ ide o výrok o trovách) len čiastočne, a to čo len do otázky skúmania majetkových pomerov účastníkov, ktoré by mohli odôvodňovať nepriznanie náhrady trov konania žiadnemu z účastníkov konania. Po ich preskúmaní tieto vyhodnotil tak, že dôvody hodné osobitného zreteľa by prichádzali do úvahy len u odporkyne a nie u navrhovateľa. Takýto postup súdu a aj samotné vyhodnotenie pomerov účastníkov konania a skutočností, ktoré môžu preukázať existenciu dôvodov osobitného zreteľa považuje navrhovateľ za nesprávne. Argumentoval tým, že pokiaľ súd vychádzal z toho, že v sporovom konaní sa uplatňuje miera zásady úspechu a náhrada trov sa podľa § 142 ods. 1 O.s.p. prizná účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, tak v danej veci nemožno hovoriť o úspechu vo veci a to ani u odporkyne ani u navrhovateľa, a už vôbec nemožno tvrdiť, že odporkyňa dosiahla plný úspech vo veci. Dôvodom podania návrhu bolo zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k vyššie označenému bytu, pričom záujem o vyriešenie situácie spoluvlastníctva mala aj odporkyňa. To možno vyvodíť z jej konania, keď po zastavení konania v tejto veci (poznámka odvolacieho súdu - návrh bol zamietnutý), podala návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva, o ktorom sa vedie konanie na Okresnom súde Michalovce č.k. 11C 93/2012. Vzhľadom na to, rozhodnutie v tomto konaní, ktorým nedošlo vyriešeniu spoluvlastníctva účastníkov konania ale len k zastaveniu konania bez riadneho vyporiadania spoluvlastníctva, neznamena pre odporkyňu ani len čiastočný úspech vo veci tak ako ani pre navrhovateľa. Z tohto dôvodu nemožno aplikovať zásadu miery úspechu. Práve dôvod zastavenia konania zo strany súdu (viď poznámku vyššie) je dôvodom osobitného zreteľa v zmysle § 150 ods. 1 O.s.p. Uviedol, že návrh bol podaný ako žiadosť o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, pričom navrhovateľ pri podaní návrhu vychádzal zo zápisu v evidencii katastra nehnuteľností, kde bol predmetný byt vedený v podielovom spoluvlastníctve účastníkov konania. Pretože údaje katastra sú platné a rozhodné a to až do doby, kým sa nepreukáže ich opak, návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva bol podaný dôvodne, pretože navrhovateľ mal za to, že v danej veci nemožno pokračovať inak, len podaním takejto žaloby. Odporkyňa počas celej doby až do pojednávania 18.4.2012 (dva roky) nenamietala, že medzi účastníkmi nejde o podielové spoluvlastníctvo. Túto skutočnosť považuje navrhovateľ za dôvod, prečo by jej nemala byť priznaná náhrada trov konania, a toto vyplýva aj zo zmyslu právneho názoru odvolacieho súdu („...či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril“.) Namietal ďalej, že súd prvého stupňa sa nevysporiadal zo skutočnosťou, že odporkyňa, ktorá mala príjem zo živnosti, poberala rodičovský príspevok, nemocenské dávky a materské, je zároveň spoluvlastníčkou troch nehnuteľností nie nezanedbateľnej hodnoty, kým navrhovateľ okrem bytu, ktorého spoluvlastníctvo je predmetom sporu, nemá vo vlastníctve žiadne iné nehnuteľnosti. Práve oslobodenie od súdnych poplatkov priznané navrhovateľovi odvolacím súdom je jedným z dôkazov

o jeho aktuálnych majetkových pomeroch. Neaplikovanie ust. § 150 ods. 1 O.s.p. v takomto prípade je v rozpore s právnym názorom odvolacieho súdu. Rozhodnutie súdu, v ktorom sa neprihliadlo na skutočné majetkové pomery navrhovateľa jednoznačne preukázané rozhodnutím o oslobodení od súdnych poplatkov, ani na dôvod podania návrhu na začatie konania a postoj účastníkov v konaní, sa navrhovateľovi javí ako tvrdé a v rozpore s dobrými mravmi. Na základe uvedených skutočností považuje navrhovateľ rozhodnutie súdu prvého stupňa o trovách konania za nesprávne a nedostatočne odôvodnené a odporujúce právnemu názoru odvolacieho súdu. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil tak, že náhrada trov konania sa účastníkom nepriznáva.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu zdôraznila, že súd zamietol návrh žalobcu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a zaviazal ho k náhrade trov konania. Krajský súd v Košiciach potvrdil rozsudok vo výroku o zamietnutí návrhu. Nie je teda pravdou, ako to uvádza navrhovateľ v odvolaní, že došlo „len“ k zastaveniu konania. Uviedla, že odvolateľovi unikol veľmi podstatný detail, keď opomenul uviesť, že úmyselne zavádzal súd, keď vedome podal návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva vtedy, keď byt, ktorý bol predmetom vyporiadania, nebol darovaný, ale kúpený. Ako taký nemôže byť predmetom podielového spoluvlastníctva ale predmetom vlastníctva bezpodielového. Navrhovateľ bol na listine, označenej ako „dohoda o podmienkach bytu“, podpísaný a jeho podpis bol dokonca overený, čo svedčí o tom, že mal vedomosť o existencii tejto dohody, ktorá mala zásadný vplyv na rozhodnutie vo veci. Súd návrh zamietol, preto dôrazne protestuje proti tvrdeniu navrhovateľa, že nemala úspech vo veci. Navrhovateľ po celý čas vedel, že byt je v bezpodielovom spoluvlastníctve, je preto úplne nepodstatné, kedy odporkyňa namietala, že byt je v BSM. Pokiaľ ide o použitie § 150 O.s.p., toto musí mať výnimočný charakter a musí zodpovedať osobitným okolnostiam prípadu. Je potrebné všímať si okolnosti, ktoré viedli účastníka k uplatňovaniu práva a jeho postoj v konaní. Navrhovateľ od začiatku klamal a zavádzal (vedel, že byt bol kúpený a nie darovaný), preto použitie tohto zákonného ustanovenia nie je možné. Rozhodnutie súdu prvého stupňa o trovách konania vzhľadom na uvedené považuje za správne a navrhla ho potvrdiť.

Odvolací súd prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) v rozsahu vyplývajúcom z § 212 ods. 1, 3 O.s.p. a zistil, že nie sú podmienky na potvrdenie uznesenia (§ 219 O.s.p.), ani na jeho zmenu (§ 220 O.s.p.), lebo postupom súdu prvého stupňa bola účastníkom odňatá možnosť konať pred súdom, preto rozsudok vo výroku o trovách konania podľa § 221 ods. 1 písm. f/, ods. 2 O.s.p. zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa vo všeobecnosti rozumie taký postup súdu, ktorým znemožňuje účastníkovi realizáciu konkrétnych procesných práv priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Podľa ustálenej súdnej praxe k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen postupom súdu, ktorý rozhodnutiu predchádza, ale aj rozhodnutím samým. Takýmto rozhodnutím je aj uznesenie, ktorý je nepreskúmateľný pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov.

Právo účastníkov konania na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces (konanie) podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a procesnou zárukou spravodlivého rozhodnutia, preto je povinnosťou súdu v každom svojom rozhodnutí (a to aj v rozhodnutí o procesnom nároku) uviesť v súlade s § 157 ods. 2, § 167 ods. 2 a § 169 ods. 1 O.s.p. dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých je rozhodnutie založené, tak po skutkovej, ako i právnej stránke veci, lebo inak účastník objektívne nemá možnosť posúdiť správnosť, resp. nesprávnosť rozhodnutia, príp. postupu súdu a efektívne využiť svoje procesné právo na podanie odvolania proti rozhodnutiu (§ 201 prvá veta O.s.p.).

Účelom odôvodnenia je predovšetkým poukázať na správnosť rozhodnutia, preto odôvodnenie rozhodnutia musí byť aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia, t.j. musí byť preskúmateľné. Odôvodnenie, ktoré nezodpovedá týmto zákonným a ústavným požiadavkám, má za následok nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok dôvodov a súčasne znamená odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom, preto v takom prípade prichádza do úvahy iba zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odôvodnenie napadnutého uznesenia nezodpovedá požiadavkám riadneho odôvodnenia rozhodnutia vyplývajúcim z § 157 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p. Súd prvého stupňa v odôvodnení uznesenia neuviedol, akými úvahami sa spravoval pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby a z akej tarifnej hodnoty vychádzal (tarifná odmena v priznanej výške 303,78 € za jeden úkon právnej pomoci nezodpovedá tarifnej hodnote 15.750 € predstavujúcej 1/2 hodnoty nehnuteľnosti určenej znalcom). Preto je uznesenie nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov a do úvahy prichádza iba jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvého stupňa.

Napriek tomu, že z uvedeného dôvodu bolo potrebné zrušiť napadnuté uznesenie, odvolací súd považuje za potrebné uviesť nasledovné skutočnosti:

V sporovom konaní je základnou zásadou pre rozhodovanie o náhrade trov konania rozhodovanie podľa zásady úspechu v konaní vyjadrené v ustanovení § 142 O.s.p. Pokiaľ mal účastník vo veci plný úspech, súd mu priznáva plnú náhradu trov konania proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal (§ 142 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 150 ods. 1 O.s.p. ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Podľa ustálenej súdnej praxe aj v prípade, ak sú dané predpoklady pre použitie ust. § 142 ods. 1 O.s.p. na rozhodnutie o trovách konania podľa zásady úspechu vo veci, súd nemusí priznať náhradu trov konania účastníkovi, ktorý mal vo veci úspech, ak dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa odôvodňujúce (celkom alebo sčasti) nepriznanie náhrady trov konania podľa § 150 ods. 1 O.s.p. Prihliadne pritom na výnimočnosť veci, ktorá môže spočívať v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery účastníkov konania, na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní, a tiež na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril, ale treba zohľadniť aj to, či použitím tohto ustanovenia nebude dotknutá majetková sféra toho účastníka, ktorý by inak mal nárok na náhradu trov konania.

V prejednávanej veci bol navrhovateľ v procesnom zmysle v plnom rozsahu neúspešný, pretože ním podaná žaloba bola zamietnutá. Preto ak súd prvého stupňa viazaný rozhodnutím odvolacieho súdu, posúdil a vyhodnotil možnosti použitia ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že jeho použitie nie je dôvodné, a následne vychádzajúc zo základnej zásady sporového konania zaviazal navrhovateľa k náhrade trov v konaní úspešnej odporkyne, postupoval správne. Ani skutočnosti, ktoré uviedol navrhovateľ v odvolaní, nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého uznesenia a neodôvodňujú iné rozhodnutie o trovách konania (nie o ich výške, ktorá je nepreskúmateľná). Konanie o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva účastníkov konania nebolo zastavené, ako to nesprávne uvádza v odvolaní navrhovateľ, ale žaloba bola právoplatne zamietnutá, čo pre navrhovateľa znamená, že bol v konaní, ktoré navrhol, neúspešný. Pokiaľ odporkyňa v takomto konaní, ktoré nevyvolala, vznikli trovy, nemožno od nej spravodlivo žiadať, aby ich znášala ona sama. Odvolací súd sa stotožňuje s námietkou odporkyne vo vyjadrení k odvolaniu, v ktorom poukázala na to, že aj samotnému navrhovateľovi muselo byť známe, že byt, o ktorý v konaní išlo, bol počas manželstva účastníkov kúpený a nie darovaný, pretože podpísal (jeho podpis bol overený) „dohodu o podmienkach predaja bytu“ z 1.3.2000. Na pojednávaní pred súdom prvého stupňa túto skutočnosť neuviedol, preto je od neho zavádzajúce, ak práve odporkyňa vytýka, že to uviedla až na poslednom pojednávaní vo veci. Odvolací súd v súvislosti s tvrdením navrhovateľa, že pri podaní žaloby vychádzal z údajov v katastri nehnuteľností (ktoré sú záväzné, až kým sa nepreukáže ich opak), podľa ktorých predmetný byt bol v podielovom spoluvlastníctve účastníkov, dáva do pozornosti, že to bol práve navrhovateľ, ktorý dal prostredníctvom svojho právneho zástupcu podnet na Správu katastra v Michalovciach, na základe ktorého bol dňa 1.3.2010 opravený zápis vlastníckeho práva na liste vlastníctva č. 7160 tak, že účastníci konania sú podielovými spoluvlastníkmi v podieloch 1/2 predmetnej nehnuteľnosti (pred opravou boli účastníci zapísaní ako bezpodieloví spoluvlastníci bytu). Správa katastra k vydaniu takéhoto rozhodnutia pristúpila z dôvodu, že byt mali účastníci získať darom.

Z uvedených dôvodov bolo uznesenie zrušené a vec bola vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom bude jeho povinnosťou opätovne v súlade so zákonom rozhodnúť jediným výrokom o trovách konania na súde prvého stupňa a aj v odvolacom konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 11Co 197/2012, a rozhodnutie riadne odôvodniť (§ 157 ods. 2 O.s.p.) tak, aby bolo preskúmateľné. V novom rozhodnutí súd rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Rozhodnutie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. v znení účinnom od 1.5.2011).

Poučenie:

Proti uzneseniu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.